

แผนการใช้ที่ดินตำบลเกาะเต่า อำเภอพะเยา จังหวัดพัทลุง

สถานีพัฒนาที่ดินพัทลุง สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12

กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปี 2566

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ได้นำแนวคิดขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

สถานีพัฒนาที่ดินพัทลุง ร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 และกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้ง ด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้สถานีพัฒนาที่ดินพัทลุง ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการเพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินพัทลุง
กันยายน 2566

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-2
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-3
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-3
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-3
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-6
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-10
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-7
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-2

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินการของหน่วยงานอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-2
เอกสารอ้างอิง	อ-1

สารบัญญัตราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศเกษตรจังหวัดพัทลุง (พ.ศ.2536 - 2565)	2-4
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง	2-7
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ปี 2565	2-10
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ปี 2565	2-11
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ปี 2565	2-12
3-1	สมบัติดิน ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง	3-5
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง	6-4
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567	7-4
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-6
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุงแผน 5 ปี (พ.ศ. 2567 - 2571)	7-8

สารบัญญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-3
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง	2-2
2-2	สมุดลของน้ำเพื่อการเกษตร ปี พ.ศ. 2536 - 2565	2-5
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง	2-9
3-1	ทรัพยากรดินตำบลตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง	3-5
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง	4-6
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง	4-7
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง	6-6

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำและพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) **วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ** ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบาย มุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ และรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัดบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูงร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนา
ด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น
และอยู่บนหลักการของรูปแบบเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy : BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566

1.4.2 สถานที่ ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

- 1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี
- 2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น
- 3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลัก และพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการของเขต ฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/สมบูรณ์ของเนื้อหา และองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของงบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสถานภาพของทรัพยากรของตำบล

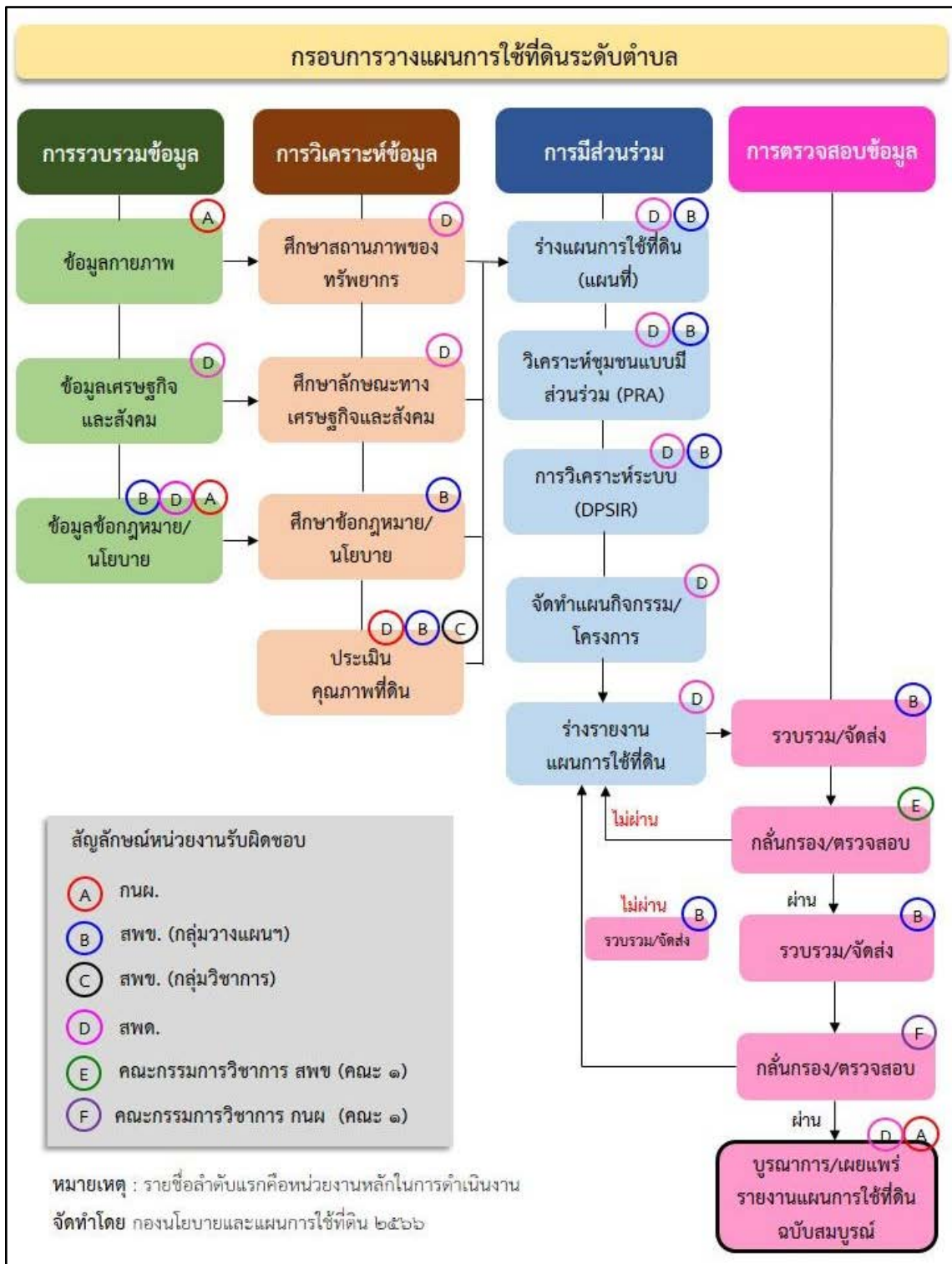
2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของงบประมาณ ในพื้นที่อย่างมีหลักการและเป็นที่ยอมรับ

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล แสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“เกาะเต่าตำบลปลอดภัย มีสาธารณูปโภคครบครัน บริหารงานสู่ความเป็นเลิศด้วยหลักธรรมาภิบาลโดยยึดหลักประชาชนมีส่วนร่วม” (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเต่า, 2566)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

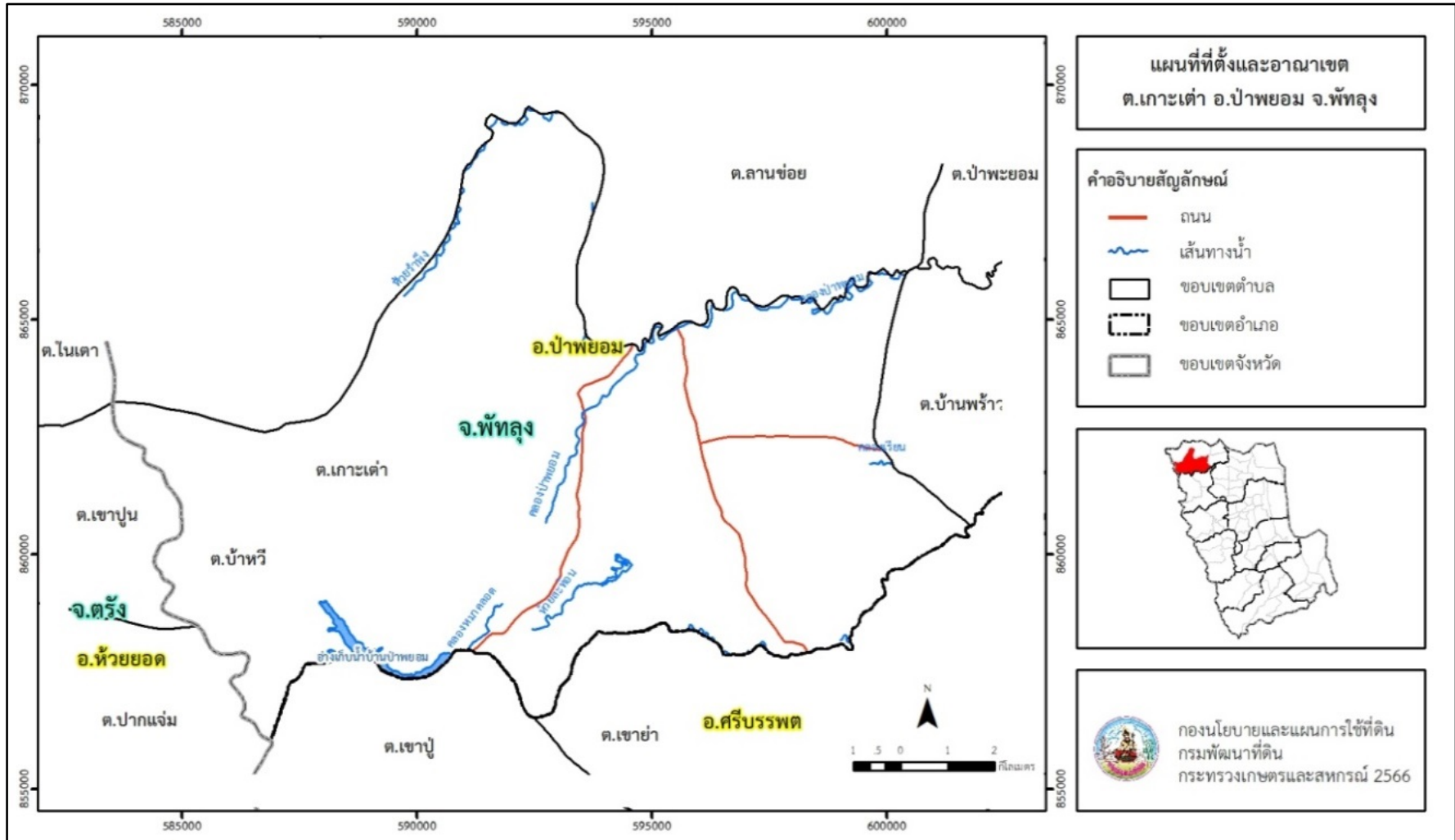

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอป่าพะยอม มีพื้นที่ประมาณ 119 ตารางกิโลเมตร หรือ 74,450 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลเขาปู่ และตำบลเขาย่า อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านพร้าว อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลเขาปูน และตำบลปากแจ่ม อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 13 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านโหล๊ะท่อม	หมู่ที่ 8 บ้านหน้าวัว
หมู่ที่ 2 บ้านห้วยกรวด	หมู่ที่ 9 บ้านควนตะแบก
หมู่ที่ 3 บ้านบางหล่อ	หมู่ที่ 10 บ้านห้วยปริง
หมู่ที่ 4 บ้านคลองใหญ่	หมู่ที่ 11 บ้านเกาะยวน
หมู่ที่ 5 บ้านไสเสียบ	หมู่ที่ 12 บ้านห้วยไม้ไผ่
หมู่ที่ 6 บ้านปากเหมือง	หมู่ที่ 13 บ้านนา
หมู่ที่ 7 บ้านประชาสามัคคี	

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ดอน สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ลูกคลื่นลอนลาดและพื้นที่สูงชัน ลาดเทจากทิศตะวันตกสู่ทิศตะวันออก เป็นที่ราบต่ำไปทางทิศตะวันออก ส่วนด้านทิศตะวันตกเป็นพื้นที่สูงชันอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า เป็นส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาและภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน มีแหล่งน้ำที่สำคัญ เช่น หนองสะท้อน อ่างเก็บน้ำบ้านป่าพะยอม

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศ (พ.ศ.2536-2565) พบว่า ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.6 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด 33.9 องศาเซลเซียส ในเดือนพฤษภาคม และอุณหภูมิต่ำสุด 23.8 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 2,313.5 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 161 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนพฤศจิกายน มีปริมาณฝน 560.6 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 22 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2536-2565) ณ สถานีตรวจอากาศเกษตรจังหวัดพัทลุง ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูการเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืชได้ตลอดทั้งปี

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกันยายนถึงปลายเดือนมกราคม (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

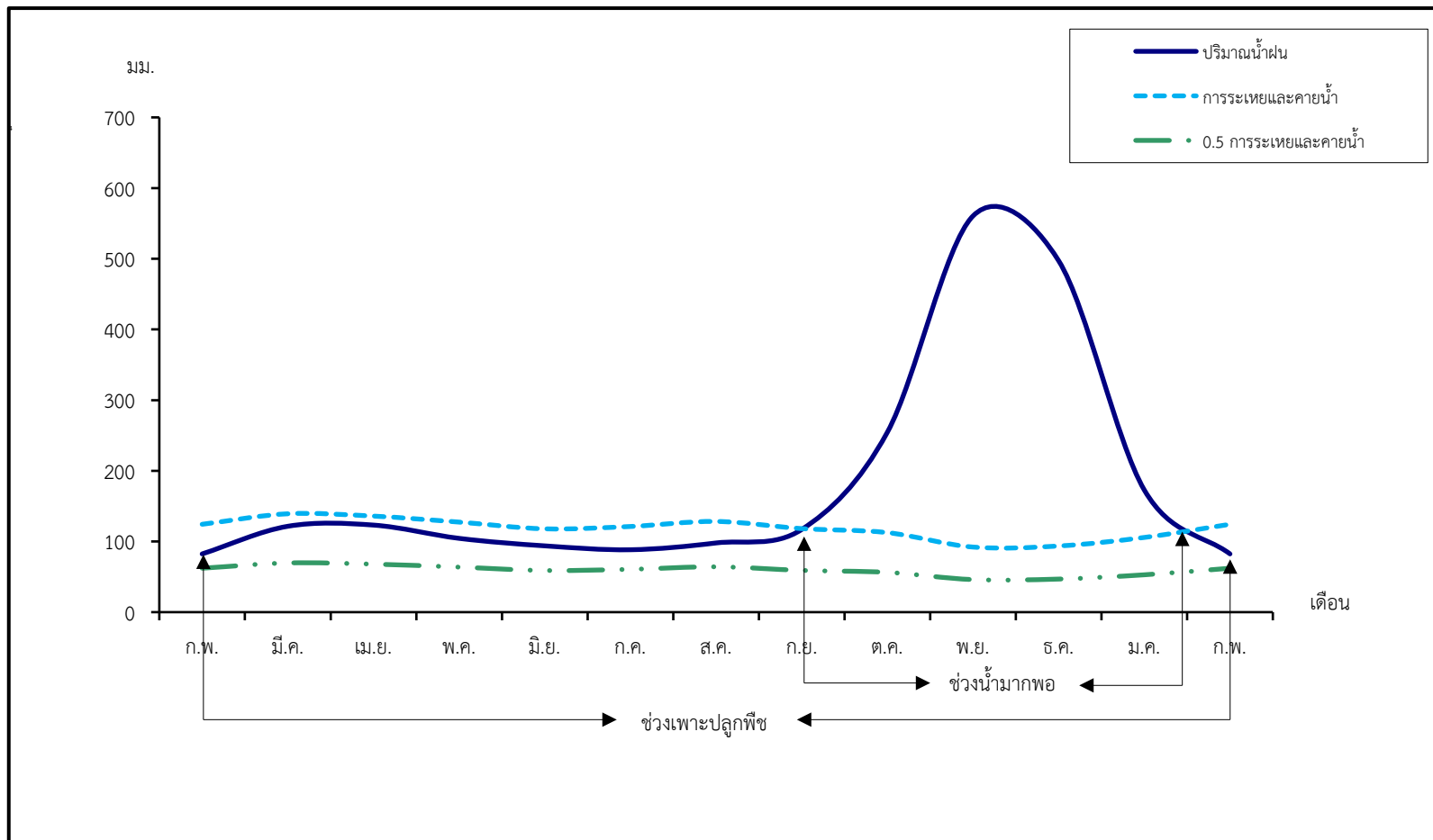
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศเกษตรจังหวัดพัทลุง¹ (พ.ศ.2536-2565)

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ ² (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	23.8	30.5	26.8	84.0	172.7	12.5	105.7	125.0
ก.พ.	23.9	31.5	27.3	81.0	82.4	5.7	124.3	71.5
มี.ค.	24.3	32.8	28.1	80.0	121.5	7.5	139.2	97.9
เม.ย.	25.1	33.7	28.7	81.0	123.2	9.7	135.9	98.9
พ.ค.	25.1	33.9	28.5	82.0	104.4	12.9	127.4	87.0
มิ.ย.	24.7	33.5	28.2	81.0	93.8	11.2	117.9	79.7
ก.ค.	24.5	33.4	28.0	80.0	88.3	12.1	121.2	75.8
ส.ค.	24.5	33.5	28.0	80.0	97.9	12.7	128.3	82.6
ก.ย.	24.4	33.0	27.6	81.0	117.0	14.4	118.2	95.1
ต.ค.	24.4	32.0	27.2	85.0	254.6	19.9	112.5	150.5
พ.ย.	24.3	30.4	26.7	89.0	560.6	21.9	92.1	181.1
ธ.ค.	24.1	29.9	26.5	87.0	497.1	20.5	93.6	174.7
เฉลี่ย	24.4	32.3	27.6	82.6	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	2,313.5	161.0	1,416.4	1,319.8

หมายเหตุ: ¹เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

²จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2566)

หมายเหตุ: ใช้ข้อมูลปริมาณน้ำฝน 13 เดือน เพราะสามารถแสดงให้เห็นความต่อเนื่องของข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

รูปที่ 2-2 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดพัทลุง

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566) ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้ (ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-3)

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 3,286 ไร่ หรือร้อยละ 4.42 ของพื้นที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรมมีเนื้อที่ 49,973 ไร่ หรือร้อยละ 67.12 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 265 ไร่ หรือร้อยละ 0.36 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาร้าง นาข้าว

2) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 48,814 ไร่ หรือร้อยละ 65.57 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม ยางพารา ยางพารา/ไม้ผลผสม ปาล์มน้ำมัน กระจิน หมาก

3) ไม้ผล มีเนื้อที่ 831 ไร่ หรือร้อยละ 1.10 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม ไม้ผลผสม กล้วย มังคุด

4) พืชไร่เลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 42 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก

5) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 22 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 19,780 ไร่ หรือร้อยละ 26.57 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ป่าไม่ผลัดใบ สมบูรณ์ ป่าผลัดใบสมบูรณ์

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 706 ไร่ หรือร้อยละ 0.95 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 704 ไร่ หรือร้อยละ 0.94 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พืชไร่ธรรมชาติ พืชไร่สลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ เหมืองแร่

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	3,286	4.42
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	3,045	4.09
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	109	0.15
U405	ถนน	132	0.18
A	พื้นที่เกษตรกรรม	49,974	67.12
A100	นาไร่	104	0.14
A101	นาข้าว	161	0.22
A300	ไม้ยืนต้นไร่/เสื่อมโทรม	804	1.08
A302	ยางพารา	46,360	62.27
A302/A401	ยางพารา/ไม้ผลผสม	106	0.14
A303	ปาล์มน้ำมัน	1,489	2.00
A308	กระถิน	27	0.04
A317	หมาก	28	0.04
A400	ไม้ผลไร่/เสื่อมโทรม	1	-
A401	ไม้ผลผสม	808	1.08
A411	กล้วย	11	0.01
A419	มังคุด	11	0.01
A703	โรงเรียนเลี้ยงสัตว์ปีก	42	0.06
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำไร่	22	0.03
F	พื้นที่ป่าไม้	19,780	26.57
F101	ป่าไม่ผลัดใบสมบูรณ์	19,774	26.56
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	6	0.01

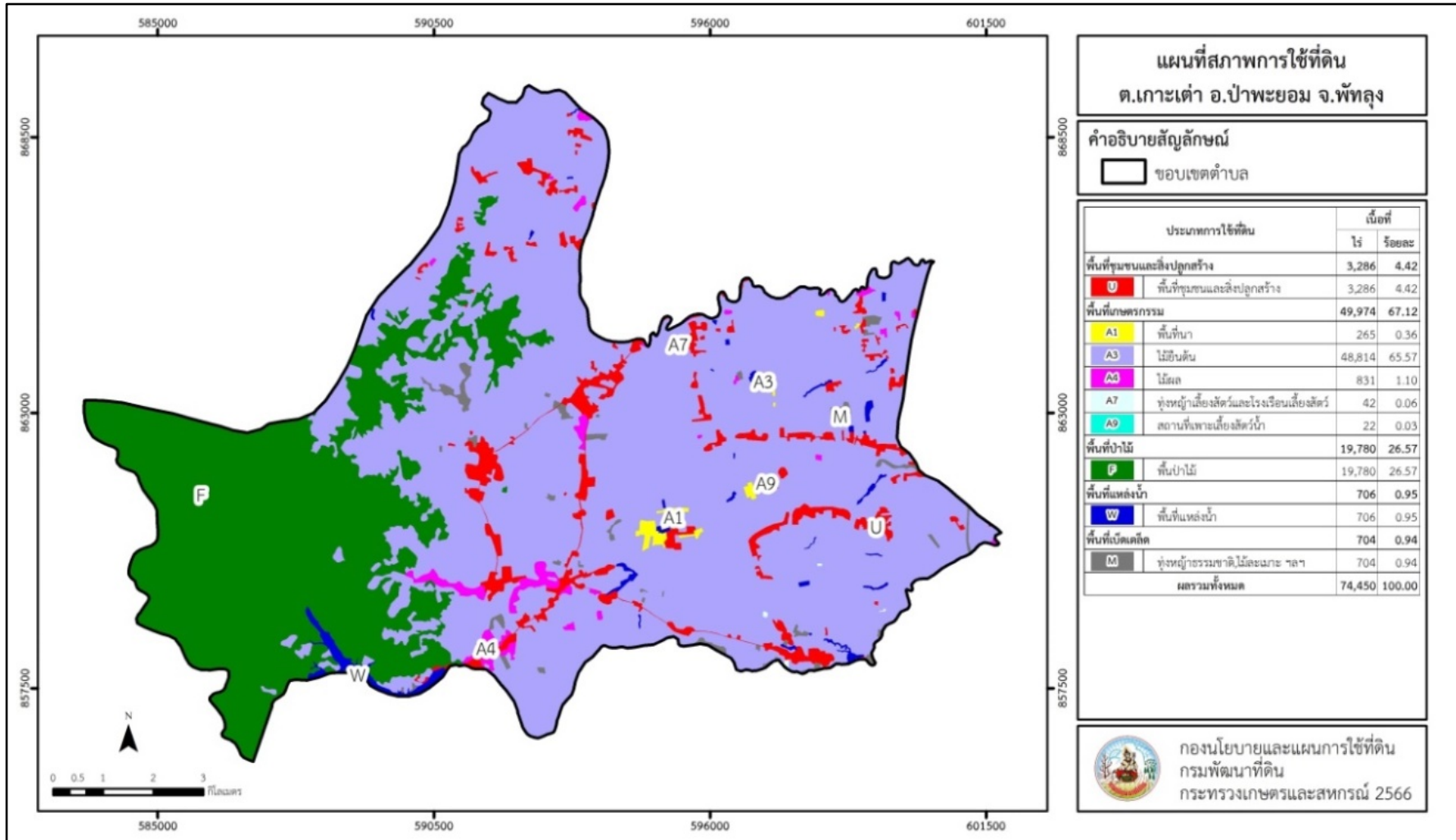

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	704	0.94
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	323	0.43
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	342	0.46
M301	เหมืองแร่	39	0.05
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	706	0.95
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	64	0.09
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	139	0.19
W201	อ่างเก็บน้ำ	397	0.53
W202	บ่อน้ำในไร่นา	106	0.14
ผลรวมทั้งหมด		74,450	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566)

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดินตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2565 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลเกาะเต่าประชากรรวม 12,320 คน แยกเป็นชาย 6,144 คน เป็นหญิง 6,176 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 103.43 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 4,336 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 4,149 ครัวเรือน หรือร้อยละ 95.69 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 187 ครัวเรือน หรือร้อยละ 4.31 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึงตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ปี 2565

พื้นที่	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลเกาะเต่า	4,336	6,144	6,176	12,320
หมู่ที่ 1 โห้ลิ้งท่อม	261	406	381	787
หมู่ที่ 2 ห้วยกรวด	179	259	248	507
หมู่ที่ 3 บางหล่อ	507	690	714	1,404
หมู่ที่ 4 คลองใหญ่	516	619	654	1,273
หมู่ที่ 5 ไสเลียบ	452	664	715	1,379
หมู่ที่ 6 ปากเหมือง	257	351	335	686
หมู่ที่ 7 ประชาสามัคคี	230	295	283	578
หมู่ที่ 8 หน้าวัว	296	373	391	764
หมู่ที่ 9 ควนตะแบก	326	509	451	960
หมู่ที่ 10 ห้วยปริง	350	556	556	1,112
หมู่ที่ 11 เกาะยวน	250	365	373	738
หมู่ที่ 12 ห้วยไม้ไผ่	320	462	460	922
หมู่ที่ 13 นา	392	595	615	1,210

ที่มา: กรมการปกครอง (2566)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง
ปี 2565

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	4,336	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	4,149	95.69
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตร ที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียน ฯ	187	4.31

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2566)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

จากข้อมูลกรมการปกครอง ณ เดือนธันวาคม 2565 ตำบลเกาะเต่าจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 4,336 ครัวเรือน โดยถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 17.17 ไร่ (เนื้อที่ของตำบลรวมต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมด)

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชากรในตำบลเกาะเต่าประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย รับราชการ รับจ้างทั่วไป และอื่นๆ มีเกษตรกรบางครัวเรือนประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป สำหรับพืชที่เกษตรกรปลูกเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มังคุด ทุเรียน และเงาะ ทางด้านการเลี้ยงสัตว์เกษตรกรจะมีการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคหากเหลือจึงจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมการพัฒนาชุมชน ปี 2566 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 211,651.52 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 74,603.07 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 80,203.51 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 28,270.19 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 131,448.01 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 46,332.88 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ปี 2565

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคล เฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลเกาะเต่า	173,067.50	15,164.61	13,222.04	10,197.38	211,651.52	74,603.07	80,203.51	28,270.19
หมู่ที่ 1 โห้ลิ๊ะท่อม	132,765.96	22,632.98	18,973.40	15,489.36	189,861.70	59,989.92	89,707.45	28,344.54
หมู่ที่ 2 ห้วยกรวด	138,201.22	19,024.39	19,048.78	16,439.02	192,713.41	74,190.14	102,878.05	39,605.63
หมู่ที่ 3 บางหล่อ	127,604.12	15,889.02	10,542.33	9,719.22	163,754.69	60,185.70	60,895.88	22,381.41
หมู่ที่ 4 คลองใหญ่	170,925.29	1,594.83	704.02	244.25	173,468.39	66,483.48	36,256.90	13,895.81
หมู่ที่ 5 ไส่เสียบ	144,651.23	17,673.02	17,463.22	12,700.27	192,487.74	64,632.20	95,324.25	32,007.32
หมู่ที่ 6 ปากเหมือง	129,943.30	20,067.01	20,056.70	17,768.04	187,835.05	65,776.17	105,521.65	36,951.62
หมู่ที่ 7 ประชาสามัคคี	249,937.85	2,950.28	549.15	-	253,437.29	89,004.76	52,124.86	18,305.75
หมู่ที่ 8 หน้าวัว	169,554.55	22,986.36	17,289.09	11,600.00	221,430.00	76,116.56	94,206.82	32,383.59
หมู่ที่ 9 ควนตะแบก	303,326.67	1,816.67	-	-	305,143.33	125,573.39	33,455.24	13,767.59
หมู่ที่ 10 ห้วยปริง	144,666.67	18,358.16	17,801.42	14,595.74	195,421.99	62,909.82	102,212.77	32,904.11
หมู่ที่ 11 เกาะยวน	151,670.05	20,096.45	20,172.59	17,934.01	209,873.10	65,522.98	105,478.17	32,930.59
หมู่ที่ 12 ห้วยไม้ไผ่	145,283.56	18,394.64	18,210.73	15,003.83	196,892.75	73,412.87	103,680.46	38,658.00
หมู่ที่ 13 นา	234,114.46	21,873.49	19,126.51	9,605.42	284,719.88	95,385.47	99,375.00	33,292.13

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2566)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในพื้นที่ คือ เขตอุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า เนื้อที่ 30,682 ไร่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ ได้แก่

(1) เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 32,736 ไร่

(2) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 18,723 ไร่

3.1.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

(1) ชั้นที่ 1A เนื้อที่ 8,821 ไร่

(2) ชั้นที่ 1AR เนื้อที่ 2,156 ไร่

(3) ชั้นที่ 1B เนื้อที่ 531 ไร่

(4) ชั้นที่ 1BR เนื้อที่ 480 ไร่

(5) ชั้นที่ 2 เนื้อที่ 8,950 ไร่

(6) ชั้นที่ 3 เนื้อที่ 8,868 ไร่

(7) ชั้นที่ 4 เนื้อที่ 18,778 ไร่

(8) ชั้นที่ 5 เนื้อที่ 25,866 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่าในพื้นที่ตำบลเกาะเต่า มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2536-2565) 2,313.5 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บและแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลเกาะเต่า มีรายละเอียดของแหล่งน้ำผิวดิน ดังนี้

แหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ คลองตลิ่งชัน คลองป่าพะยอม คลองเรียน คลองหนองสาม ก้อน คลองหมาคลอด หนองสะท้อน ห้วยกรวด ห้วยรำพึง ห้วยสะท้อน

แหล่งน้ำผิวดินที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำบ้านป่าพะยอม

3.2.3 จากฐานข้อมูลน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลเกาะเต่า มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 2 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 32 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 3 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 7 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Bu-pic-sIA ดินสายบุรีที่มีสีลาแสงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแบ่งความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 227 ไร่ หรือร้อยละ 0.31 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Kat-clA ชุดดินกันตัง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 357 ไร่ หรือร้อยละ 0.48 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Ko-pic,f-sclA ดินโคกเคียนที่มีสีลาแสงอ่อนและเป็นดินเหนียวละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล

4) หน่วยแผนที่ดิน Pkm-sIA ชุดดินปากคม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,996 ไร่ หรือร้อยละ 8.05 ของเนื้อที่ตำบล

5) หน่วยแผนที่ดิน Pkm-col-sIA ดินปากคมที่เป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,975 ไร่ หรือร้อยละ 6.68 ของเนื้อที่ตำบล

6) หน่วยแผนที่ดิน Ptl-sIA/ow ชุดดินพัทลุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ตะกอนทับถมตอบน มีเนื้อที่ 1,142 ไร่ หรือร้อยละ 1.54 ของเนื้อที่ตำบล

7) หน่วยแผนที่ดิน Vi-sIA ชุดดินวิสัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 619 ไร่ หรือร้อยละ 0.83 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 25 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,fl-sIA ดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,764 ไร่ หรือร้อยละ 2.37 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Cp-sIB ชุดดินชุมพร มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,416 ไร่ หรือร้อยละ 1.90 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Cp-sIC ชุดดินชุมพร มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 123 ไร่ หรือร้อยละ 0.17 ของเนื้อที่ตำบล

- 4) หน่วยแผนที่ดิน Ho-gcE ชุดดินห้วยยอด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 41 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ตำบล
- 5) หน่วยแผนที่ดิน Klt-clB ชุดดินคลองเต้ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 30 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ตำบล
- 6) หน่วยแผนที่ดิน Klt-clC ชุดดินคลองเต้ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6,808 ไร่ หรือร้อยละ 9.14 ของเนื้อที่ตำบล
- 7) หน่วยแผนที่ดิน Klt-clD ชุดดินคลองเต้ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 389 ไร่ หรือร้อยละ 0.52 ของเนื้อที่ตำบล
- 8) หน่วยแผนที่ดิน Lh-sIA ชุดดินละหาน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 206 ไร่ หรือร้อยละ 0.28 ของเนื้อที่ตำบล
- 9) หน่วยแผนที่ดิน LL-clA ชุดดินลำภูรา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,540 ไร่ หรือร้อยละ 2.07 ของเนื้อที่ตำบล
- 10) หน่วยแผนที่ดิน LL-clB ชุดดินลำภูรา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,390 ไร่ หรือร้อยละ 1.87 ของเนื้อที่ตำบล
- 11) หน่วยแผนที่ดิน LL-mw-clA ดินลำภูราที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 356 ไร่ หรือร้อยละ 0.48 ของเนื้อที่ตำบล
- 12) หน่วยแผนที่ดิน LL-mw,pic-clB ดินลำภูราที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและมีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 407 ไร่ หรือร้อยละ 0.55 ของเนื้อที่ตำบล
- 13) หน่วยแผนที่ดิน LL-pic-clA ดินลำภูราที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 992 ไร่ หรือร้อยละ 1.33 ของเนื้อที่ตำบล
- 14) หน่วยแผนที่ดิน Ntn-clB ชุดดินนาทอน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 609 ไร่ หรือร้อยละ 0.82 ของเนื้อที่ตำบล
- 15) หน่วยแผนที่ดิน Ntn-clC ชุดดินนาทอน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,773 ไร่ หรือร้อยละ 3.72 ของเนื้อที่ตำบล
- 16) หน่วยแผนที่ดิน Ntn-csk-clB ดินนาทอนที่เป็นดินเหนียวปนชั้นส่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 568 ไร่ หรือร้อยละ 0.76 ของเนื้อที่ตำบล
- 17) หน่วยแผนที่ดิน Ntn-d-clB ดินนาทอนที่เป็นดินลึก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,585 ไร่ หรือร้อยละ 3.47 ของเนื้อที่ตำบล
- 18) หน่วยแผนที่ดิน Ntn-vd-clA ดินนาทอนที่เป็นดินลึกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,381 ไร่ หรือร้อยละ 1.86 ของเนื้อที่ตำบล
- 19) หน่วยแผนที่ดิน Ntn-vd-clB ดินนาทอนที่เป็นดินลึกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,574 ไร่ หรือร้อยละ 2.11 ของเนื้อที่ตำบล
- 20) หน่วยแผนที่ดิน Pac-clA ชุดดินปากจั่น มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 550 ไร่ หรือร้อยละ 0.74 ของเนื้อที่ตำบล

21) หน่วยแผนที่ดิน Pac-clB ชุดดินปากจั่น มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 355 ไร่ หรือร้อยละ 0.48 ของเนื้อที่ตำบล

22) หน่วยแผนที่ดิน Ro-sIA ชุดดินรือเสาะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,082 ไร่ หรือร้อยละ 1.45 ของเนื้อที่ตำบล

23) หน่วยแผนที่ดิน Sw-sIA ชุดดินสวี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 676 ไร่ หรือร้อยละ 0.91 ของเนื้อที่ตำบล

24) หน่วยแผนที่ดิน Tg-sIA ชุดดินทุ่งหว้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,229 ไร่ หรือร้อยละ 1.65 ของเนื้อที่ตำบล

25) หน่วยแผนที่ดิน Tkn-sIA ชุดดินตาขุน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,527 ไร่ หรือร้อยละ 3.39 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 3 หน่วยแผนที่ ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ P บ่อ มีเนื้อที่ 39 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 29,351 ไร่ หรือร้อยละ 39.42 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ W พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 368 ไร่ หรือร้อยละ 0.49 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินต้น มีเนื้อที่ 9,732 ไร่ หรือร้อยละ 13.07 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ชุดดินชุมพร (Cp) ชุดดินห้วยยอด (Ho) ชุดดินกันตัง (Kat) ชุดดินคลองเต็ง (Klt) และดินนาทอนที่เป็นดินเหนียวปนชั้นส่วนหยาบ (Ntn-csk)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

ตารางที่ 3-1 สมบัติดินตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซต์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
AC-mw,fl-sIA	0-2	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	10-20	35-75	5.0-6.5	5.5-7.0	<2	-	1,496	2.01
AC-mw,fl-sIA*	0-2	>150	ดีปานกลาง	ปานกลาง	10-20	35-75	5.0-6.5	5.5-7.0	<2	-	268	0.36
Bu-pic-silA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-5.5	<2	-	227	0.31
Cp-sIB	2-5	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	1,416	1.90
Cp-sIC	5-12	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	123	0.17
Ho-gclE	20-35	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	41	0.06
Kat-clA	0-2	0-50	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.5	4.5-5.5	<2	-	357	0.48
Klt-clB	2-5	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	30	0.04
Klt-clC	5-12	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	4,045	5.43
Klt-clC*	5-12	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	2,763	3.71
Klt-clD	12-20	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	389	0.52
Ko-pic,f-sclA	0-2	>150	เลว	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	5	0.01
Lh-sIA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	206	0.28
LL-clA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	1,540	2.07
LL-clB	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	1,390	1.87
LL-mw,pic-clB	2-5	>150	ดีปานกลาง	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	407	0.55
LL-mw-clA	0-2	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	78	0.11
LL-mw-clA*	0-2	>150	ดีปานกลาง	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	278	0.37
LL-pic-clA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	992	1.33
Ntn-clB	2-5	50-100	ดี	ต่ำ	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	609	0.82
Ntn-clC	5-12	50-100	ดี	ต่ำ	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	2,773	3.72
Ntn-csk-clB	2-5	0-50	ดี	ต่ำ	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	568	0.76
Ntn-d-clB	2-5	100-150	ดี	ต่ำ	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	2,585	3.47

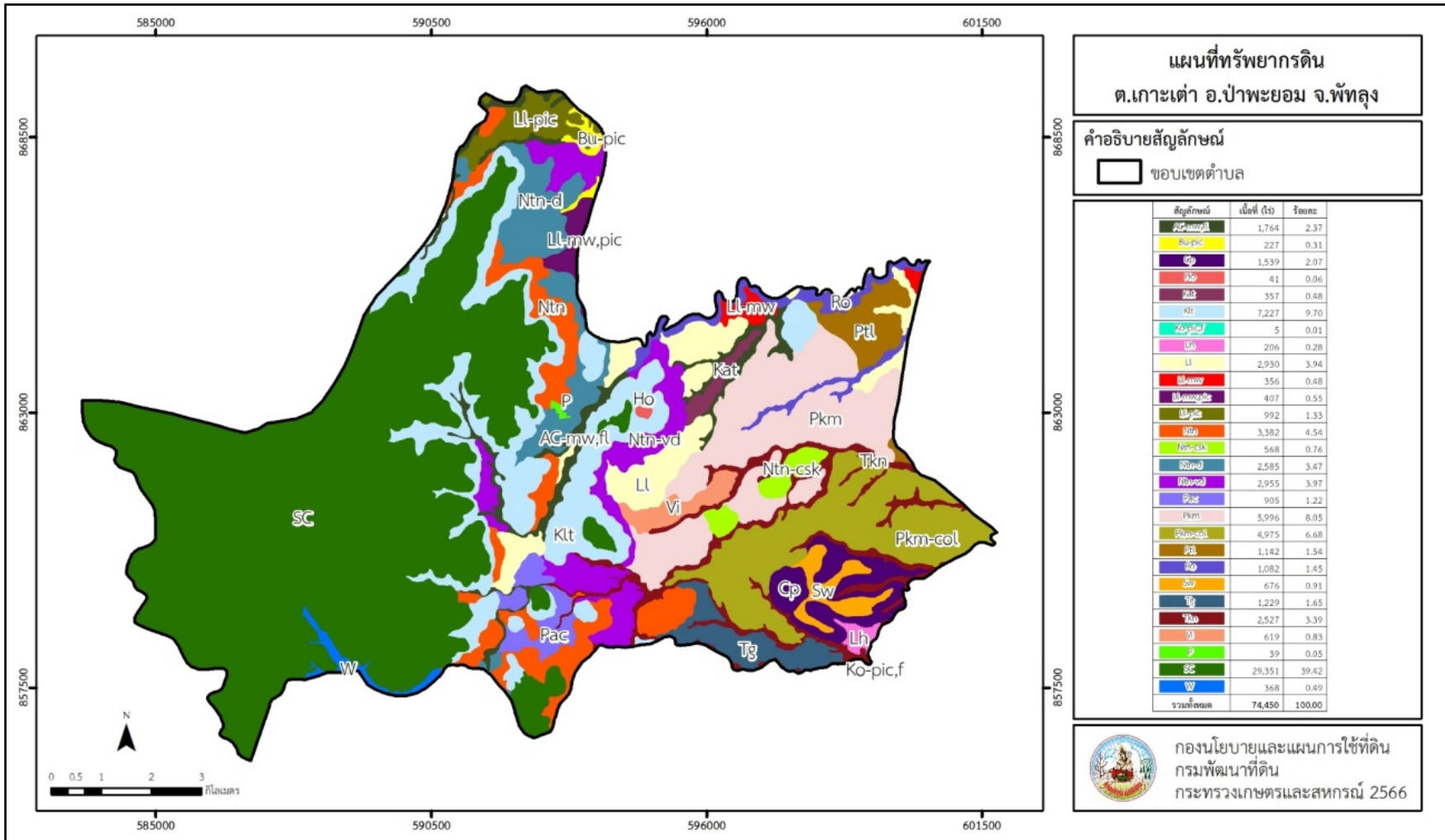
ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอึดตัวของดิน (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Ntn-vd-clA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	1,381	1.86
Ntn-vd-clB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	1,574	2.11
Pac-clA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	6.0-7.0	4.5-5.5	<2	-	550	0.74
Pac-clB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	6.0-7.0	4.5-5.5	<2	-	355	0.48
Pkm-col-slA	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	4,975	6.68
Pkm-slA	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	5,996	8.05
Ptl-slA/ow	0-2	>150	เลว	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	64	0.09
Ptl-slA/ow*	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	1,078	1.45
Ro-silA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-6.0	<2	-	292	0.39
Ro-silA*	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	4.5-6.0	4.5-6.0	<2	-	790	1.06
Sw-slA	0-2	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-5.5	<2	-	676	0.91
Tg-slA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.5	4.5-5.5	<2	-	1,229	1.65
Tkn-slA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	2,527	3.39
Vi-slA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-5.5	<2	-	619	0.83
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29,351	39.42
P	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39	0.05
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	368	0.49
รวมทั้งหมด											74,450	100.00

หมายเหตุ: 1. * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

2. เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (2566)

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การจัดทำกระบวนการ PRA จัดทำขึ้น ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง วันที่ 12 กรกฎาคม 2566 โดยหน่วยพัฒนาที่ดินอำเภอป่าพะยอม ผู้แทนเกษตรกร หมอดินอาสาจาก 13 หมู่บ้าน นายองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเต่า เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินพัทลุง และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเต่า เข้าร่วมประชุม

การผลิตสินค้าเกษตรประกอบด้วย

ยางพารา พื้นที่เกษตรกรรมของตำบลเกาะเต่าส่วนใหญ่ปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM 600 การจ้างแรงงานในการกรีดยางมีทั้งกรีดยางพาราของตนเองและรับจ้าง โดยส่วนใหญ่จะใช้แรงงานในครัวเรือน การใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อการผลิต ไม่มีทิศทางการใช้ที่แน่นอนทั้งสูตรที่ใช้ ปริมาณที่ใช้และเวลาที่ต้องใช้ เนื่องจากปัญหาด้านราคาปุ๋ยเพิ่มสูงขึ้น การรับซื้อผลผลิตต่อกิโลกรัมมีราคาต่ำ ส่วนอีกสาเหตุมาจากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง มีฝนตกชุกตลอดเกือบทั้งปี ทำให้ระยะเวลาจำนวนวันที่สามารถกรีดยางได้ในรอบปีน้อยลง

ไม้ผล เขตพื้นที่ตำบลเกาะเต่าถือเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ผล รองลงมาจากยางพารา เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลเกาะเต่าเป็นพื้นที่ดอนมากกว่าพื้นที่ลุ่ม จึงเหมาะต่อการปลูกไม้ผล ซึ่งไม้ผลที่นิยมปลูกกันมากภายในตำบล คือ มังคุด สละ เงาะ ลองกอง ทุเรียน เป็นต้น แต่ในช่วงระยะเวลา 2 – 3 ปี ที่ผ่านมา เกษตรกรนิยมปลูกทุเรียนกันมากในพื้นที่ แต่เกษตรกรหลายรายยังขาดความรู้ในเรื่องการดูแลและจัดการพืชทุเรียนให้เจริญเติบโตตามที่ต้องการได้

ปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่การผลิตเพียงเล็กน้อยของพื้นที่ตำบล แต่ช่วงระยะหลังเกษตรกรหลายรายหันมาปลูกปาล์มน้ำมันแทนยางพารา เนื่องจากราคาดผลผลิตของยางพาราปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่ในขณะเดียวกันราคาดผลผลิตของปาล์มน้ำมันปรับเพิ่มสูงขึ้น จึงเป็นสาเหตุแรงจูงใจให้เกษตรกรในพื้นที่ตำบลเกาะเต่าหันมาปลูกปาล์มน้ำมัน

สัตว์เศรษฐกิจ พบว่า มีการเลี้ยงสุกร วัวพื้นบ้าน โคเนื้อ ไก่เนื้อ แพะ ไก่เนื้อและไข่ โดยมีการเลี้ยงจากระดับครัวเรือนจนถึงระดับฟาร์มแต่น้อยรายไม่อยู่ในระดับการแข่งขัน

สัตว์น้ำ พบว่า มีการเลี้ยงปลาดุก ปลานิล ทั้งแบบในกระชังและบ่อดิน แต่ส่วนใหญ่เลี้ยงเพื่อบริโภคในครัวเรือนเหลือจากบริโภคจึงขายเพื่อเป็นรายได้เสริม แต่มีเกษตรกรจำนวนน้อยรายที่เลี้ยงปลาภายในพื้นที่ตำบลเกาะเต่าจึงไม่อยู่ในระดับการแข่งขัน

กลุ่มจัดตั้งและกลุ่มรับรองการผลิต จากการสอบถามพบว่าพื้นที่ตำบลเกาะเต่ามีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่า 20 กลุ่ม และกลุ่มที่เกี่ยวข้องทางด้านกิจกรรมการผลิตสินค้าเกษตรอย่างเห็นได้ชัดมีจำนวน 14 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มรับซื้อน้ำยาง 2) กลุ่มสหกรณ์ยางพารา 3) กลุ่มไม้ผลหมู่ที่ 8 4) กลุ่มผลิตปุ๋ยหมักหมู่ที่ 9 5) กลุ่มปลาดุกร้า 6) กลุ่มผลิตปุ๋ยหมักหมู่ที่ 13 7) กลุ่ม PGS หมู่ที่ 13 8) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยฉาบ 9) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม้ผล GAP หมู่ที่ 5 10) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ไม้ผลหมู่ที่ 6 11) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนลูกหยีหมู่ที่ 12 12) กลุ่มแปลงใหญ่สละ 13) กลุ่มแปลงใหญ่
มังคุด และกลุ่มที่ 14) กลุ่มแปลงใหญ่ผักหมู่ที่ 13

แรงงาน และการจ้างงาน พบว่า ทั้งหมดเป็นแรงงานในครัวเรือนเกษตร

แหล่งน้ำเพื่อการผลิตทางการเกษตร จากการสอบถามพบว่า ไม่เพียงพอสำหรับการผลิต
ขาดระบบการกระจายน้ำสู่แปลงของเกษตรกร เนื่องจากพื้นที่ตำบลเกาะเต่าส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ดอน
บวกกับเกษตรกรส่วนใหญ่เกือบทุกครัวเรือนประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีความจำเป็นต้องใช้น้ำเพื่อ
การเกษตรจึงยากต่อการกักเก็บน้ำเพื่อใช้ให้เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร

พื้นที่ป่าไม้ บางพื้นที่เป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในพื้นที่ คือ เขตอุทยานแห่งชาติเขาปู่ - เขาย่า และเป็น
พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ โดยพื้นที่พื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ 3 หมู่ที่ 6 หมู่ที่ 8 และหมู่ที่ 9 ของตำบลเกาะเต่า
เป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์และเขตป่าสงวนจึงไม่มีเอกสารสิทธิ์ ไม่สามารถนำพื้นที่ไปแลกเปลี่ยนเป็นทุนหรือ
ทรัพย์สินในการประกอบอาชีพ

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลเกาะเต่า คือ

- 1) ขาดแคลนน้ำ/ระบบน้ำเพื่อการผลิตทางการเกษตร
- 2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์หรือเสื่อมโทรมจากการใช้ที่ดิน
- 3) ไร้อรรถสิทธิ์ที่ดินทำกินทางการเกษตร

4.1.2 ความต้องการของชุมชน และเกษตรกรตำบลเกาะเต่า มีความต้องการ 3 ประการ คือ

- 1) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ
- 2) แก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 3) แก้ไขปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินทำกินทางการเกษตร

ความต้องการของชุมชน และเกษตรกรตำบลเกาะเต่า แยกเป็นรายหมู่บ้านได้ ดังนี้

1) หมู่ 1 บ้านโหล๊ะท่อม

- 1.1) ต้องการองค์ความรู้ และคำแนะนำด้านการปรับปรุงพื้นที่ดินทราย
- 1.2) ต้องการองค์ความรู้ เรื่องการจัดการดินเพื่อลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิต
- 1.3) ต้องการจัดทำฝายชะลอน้ำ 1 จุด ต่อระยะทาง 1 กิโลเมตร
ตลอดแหล่งน้ำที่ไหลผ่านหมู่บ้าน

2) หมู่ 2 บ้านห้วยกรวด

- 2.1) ต้องการองค์ความรู้ เรื่องการจัดการ และการดูแลรักษาสวนยางพารา
- 2.2) ต้องการองค์ความรู้ และคำแนะนำด้านการปรับปรุงดิน
- 2.3) ต้องการตรวจวิเคราะห์ดินในพื้นที่
- 2.4) ต้องการแหล่งน้ำหรือระบบน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร

3) หมู่ 3 บ้านบางหล่อ

- 3.1) ต้องการสำรวจรังวัดที่ดินเพื่อออกเอกสารสิทธิ์ในที่ทำกิน
- 3.2) ต้องการองค์ความรู้ เรื่องการจัดการ และการดูแลรักษาสวนยางพารา
- 3.3) ต้องการองค์ความรู้ คำแนะนำ และปัจจัยด้านการปรับปรุงดิน
- 3.4) ต้องการแหล่งน้ำหรือระบบน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร

- 4) หมู่ 4 บ้านคลองใหญ่
  - 4.1) ต้องการแหล่งน้ำหรือระบบน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร
  - 4.2) ต้องการองค์ความรู้ และคำแนะนำด้านการปรับปรุงดิน
  - 4.3) ต้องการองค์ความรู้ เรื่องการจัดการดินเพื่อลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตพืช
- 5) หมู่ 5 บ้านไสเลียบ
  - 5.1) ต้องการแหล่งน้ำหรือระบบน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร
  - 5.2) ต้องการองค์ความรู้ เรื่องการจัดการโรคและแมลงในไม้ผล
- 6) หมู่ 6 บ้านปากเหมือง
  - 6.1) ต้องการสำรวจรังวัดที่ดินเพื่อออกเอกสารสิทธิ์ในที่ทำกิน
  - 6.2) ต้องการแหล่งน้ำหรือระบบน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร
  - 6.3) ต้องการองค์ความรู้ เรื่องการจัดการดินเพื่อลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตพืช
- 7) หมู่ 7 บ้านประชาสามัคคี
  - 7.1) ต้องการองค์ความรู้ และคำแนะนำด้านการปรับปรุงพื้นที่ดินทราย
  - 7.2) ต้องการองค์ความรู้ เรื่องการจัดการดินเพื่อลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิต
  - 7.3) ต้องการจัดทำฝายชะลอน้ำ 1 จุด ต่อระยะทาง 1 กิโลเมตร
ตลอดแหล่งน้ำที่ไหลผ่านหมู่บ้าน
- 8) หมู่ 8 บ้านหน้าวัว
  - 8.1) ต้องการสำรวจรังวัดที่ดินเพื่อออกเอกสารสิทธิ์ในที่ทำกิน
  - 8.2) ต้องการแหล่งน้ำหรือระบบน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร
  - 8.3) ต้องการองค์ความรู้ เรื่องการจัดการดินเพื่อลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตพืช
- 9) หมู่ 9 บ้านควนตะแบก
  - 9.1) ต้องการสำรวจรังวัดที่ดินเพื่อออกเอกสารสิทธิ์ในที่ทำกิน
  - 9.2) ต้องการแหล่งน้ำหรือระบบน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร
  - 9.3) ต้องการองค์ความรู้ และคำแนะนำด้านการปรับปรุงดิน
- 10) หมู่ 10 บ้านห้วยวังปริง
  - 10.1) ต้องการขุดลอกแหล่งน้ำ และสร้างระบบน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร
  - 10.2) ต้องการองค์ความรู้ และคำแนะนำด้านการปรับปรุงดิน
- 11) หมู่ 11 บ้านเกาะยวน
  - 11.1) ต้องการแหล่งน้ำหรือระบบน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร
  - 11.2) ต้องการองค์ความรู้ และคำแนะนำด้านการปรับปรุงดิน
- 12) หมู่ 12 บ้านห้วยไม้ไผ่
  - 12.1) ต้องการองค์ความรู้ และคำแนะนำด้านการปรับปรุงพื้นที่ดินทราย
  - 12.2) ต้องการจัดทำฝายชะลอน้ำ 1 จุด ต่อระยะทาง 1 กิโลเมตร
ตลอดแหล่งน้ำที่ไหลผ่านหมู่บ้าน

13) หมู่ 13 บ้านนา

- 13.1) ต้องการแหล่งน้ำหรือระบบน้ำเพื่อผันน้ำจากคลองใหญ่มาใช้
ในการเกษตร
- 13.2) ต้องการองค์ความรู้ และคำแนะนำด้านการปรับปรุงดิน

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมนของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้าน
กายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

- 1) **แรงขับเคลื่อน (Driver)** มี 4 ประการ
  - 1.1) นโยบายรัฐด้านการเกษตร
  - 1.2) การขยายตัวของเมือง การขยายตัวของภาคเกษตร และอุตสาหกรรม
  - 1.3) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ
  - 1.4) ความต้องการด้านอาหาร ฯลฯ
- 2) **แรงกดดัน (Pressure)** ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 3 ประการ
  - 2.1) ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตร
  - 2.2) การปรับปรุงบำรุงดิน
  - 2.3) แก้ปัญหาการไม่มีกรรมสิทธิ์
- 3) **สภาวะ State** ที่เกิดแรงกดดัน มี 3 ประการ คือ
  - 3.1) ขาดแคลนน้ำ/ระบบน้ำเพื่อการผลิตทางการเกษตร
  - 3.2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์หรือเสื่อมโทรมจากการใช้ที่ดิน
  - 3.3) ไร้กรรมสิทธิ์ที่ดินทำกินทางการเกษตร
- 4) **ผลกระทบ (Impact)** ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 2 ประการ คือ
  - 4.1) รายได้ลดลง ต้นทุนเพิ่มขึ้น
  - 4.2) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
- 5) **การตอบสนอง (Response)** ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้
  - อดีต-ปัจจุบัน**
    - พื้นที่ดอน**
      - 5.1) ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
      - 5.2) สนับสนุนการใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงบำรุงดิน
      - 5.3) ส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
      - 5.4) ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
      - 5.5) ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
      - 5.6) ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรอง
แบบมีส่วนร่วม (PGS)
      - 5.7) แหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร
      - 5.8) โครงการพัฒนาระบบ e-Service ข้อมูลคุณภาพดินระดับประเทศ

5.9) ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดินเป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติด้านการพัฒนาที่ดิน

5.10) ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์

พื้นที่ราบ

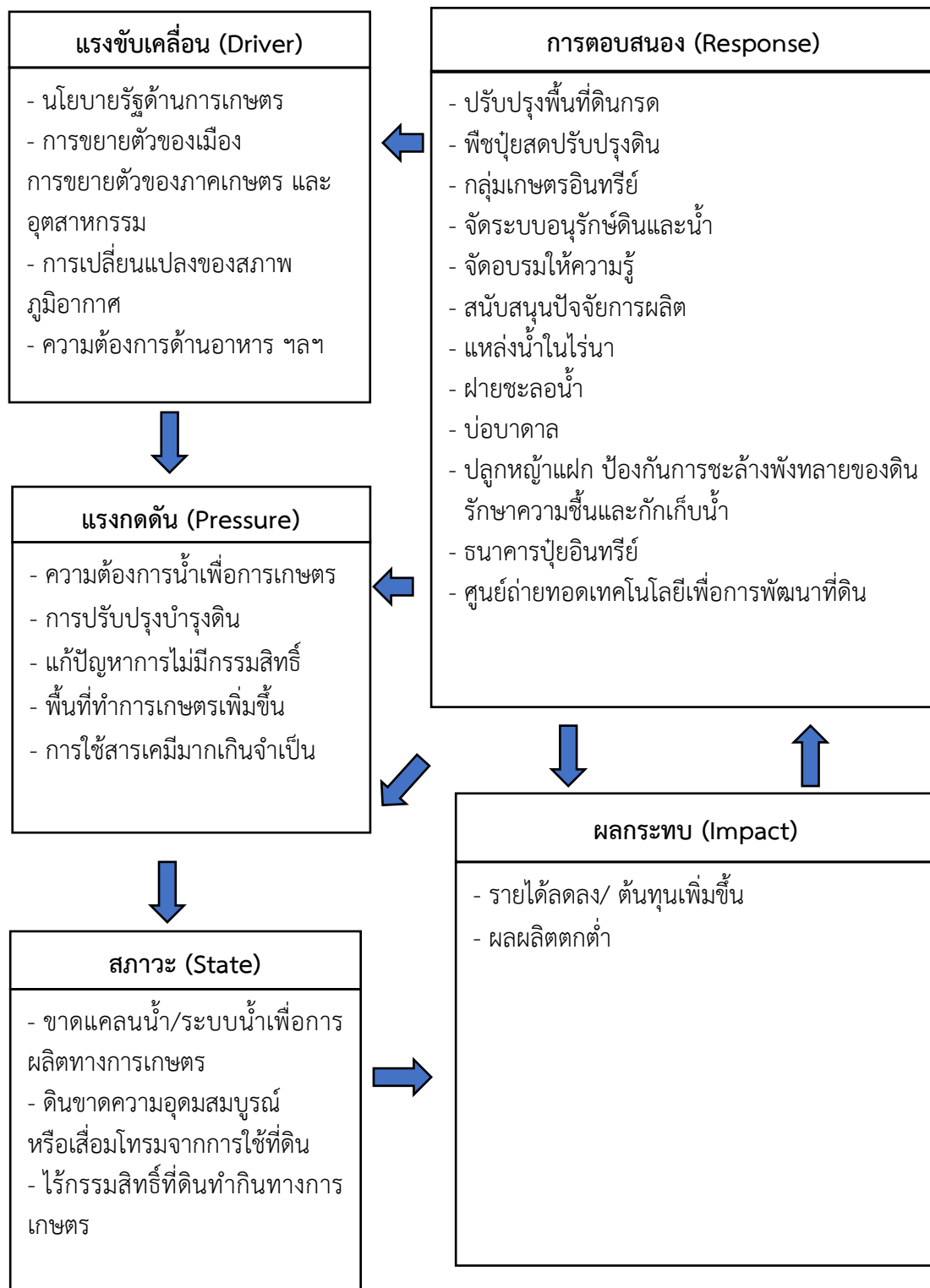
5.1) ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด

5.2) สนับสนุนการใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงบำรุงดิน

5.3) ส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

อนาคต

1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

- 1) ไม้ยืนต้น ประกอบด้วย ยางพาราและปาล์มน้ำมัน ซึ่งสามารถปลูกได้ทั้งปี
- 2) ไม้ผลผสมผสาน ได้แก่ ทุเรียน เงาะ มังคุด ลองกอง สละ ซึ่งสามารถปลูกได้ทั้งปี
- 3) พืชผักต่าง ๆ ปลูกได้ตามช่วงฤดูกาล

ชนิดพืช	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
บริเวณพื้นที่ตอน												
1. ไม้ยืนต้น	ยางพารา											
	ปาล์มน้ำมัน											
2. ไม้ผลผสมผสาน	เงาะ ทุเรียน มังคุด ลองกอง สละ											
3. พืชผักต่าง ๆ	พืชผักตามฤดูกาล											

ที่มา: ข้อมูลจากการทำ PRA วันที่ 11 กรกฎาคม 2566

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้น ๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ หรือการปลูกพืชต่าง ๆ โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณชิต และคำรณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1 : ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือกิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N : มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความ เหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน ต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมรวมความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการ เขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินใน แต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน เงาะ มังคุด ทุเรียน สละ ข้าวโพด โกโก้ ขมิ้นชัน มะพร้าว

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

หน่วยแผนที่ดิน	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	มังคุด	สละ	ข้าวโพด	ทุเรียน	มะพร้าว	เงาะ	โกโก้	ขมิ้นชัน
AC-mw,fl-sIA	S2o	S1	S2os	S1	S2o	S2os	S2o	S2os	S2o	S2o
AC-mw,fl-sIA*	S2os	S2s	S2os	S2s	S2os	S2os	S2os	S2os	S2os	S2os
Bu-pic-siIA	S3o	S2ons	S3o	S2ons	S3o	S3o	S3o	S3o	N	N
Cp-slB	S3r	N	N	N	S3r	N	N	N	N	S2rms
Cp-slC	S3r	N	N	N	S3r	N	N	N	N	S2erns
Ho-gclE	S3ewr	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Kat-clA	S3ro	N	N	N	S3ro	N	N	N	N	N
Klt-clB	S3r	N	N	N	S3r	N	N	N	N	S2rms
Klt-clC	S3r	N	N	N	S3r	N	N	N	N	S2ern
Klt-clC*	S3r	N	N	N	S3r	N	N	N	N	S2erns
Klt-clD	S3r	N	N	N	S3er	N	N	N	N	S3e
Ko-pic,f-sclA	N	S3o	N	S3o	N	N	N	N	N	N
Lh-sIA	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Ll-clA	S2n	S2n	S2ns	S2n	S2n	S2ns	S2n	S2ns	S2n	S2n
Ll-clB	S2n	S2n	S2ns	S2n	S2n	S2ns	S2n	S2ns	S2n	S2n
Ll-mw,pic-clB	S2on	S2n	S2ons	S2n	S2on	S2ons	S2on	S2ons	S2on	S2on
Ll-mw-clA	S2on	S2n	S2ons	S2n	S2on	S2ons	S2on	S2ons	S2on	S2on
Ll-mw-clA*	S2ons	S2ns	S2ons	S2ns	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons
Ll-pic-clA	S2n	S2n	S2ns	S2n	S2n	S2ns	S2n	S2ns	S2n	S2n
Ntn-clB	S2rn	S3r	S3r	S3r	S2rn	S3r	S3r	S3r	S3r	S2n

ตารางที่ 5-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	มังคุด	สละ	ข้าวโพด	ทุเรียน	มะพร้าว	เงาะ	โกโก้	ขมิ้นชัน
Ntn-clC	S2ms	S3r	S3r	S3r	S2erns	S3r	S3r	S3r	S3r	S2ens
Ntn-csk-clB	S3r	N	N	N	S3r	N	N	N	N	S2ms
Ntn-d-clB	S2ms	S2rns	S2rns	S2rns	S2ns	S2rns	S2rns	S2rns	S2rns	S2ns
Ntn-vd-clA	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Ntn-vd-clB	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Pac-clA	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Pac-clB	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Pkm-col-sLA	S3o	S2ons	S3o	S2ons	S3o	S3o	S3o	S3o	N	N
Pkm-sLA	S3o	S2ons	S3o	S2ons	S3o	S3o	S3o	S3o	N	N
Ptl-sLA/ow	N	S3o	N	S3o	N	N	N	N	N	N
Ro-silA	S2n	S2n	S2ns	S2n	S2n	S2ns	S2n	S2ns	S2n	S2n
Ro-silA*	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Sw-sLA	S2rns	S3r	S3r	S3r	S2rns	S3r	S3r	S3r	S3r	S2ns
Tg-sLA	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Tkn-sLA	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Vi-sLA	S3o	S2ons	S3o	S2ons	S3o	S3o	S3o	S3o	N	N
SC	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N

หมายเหตุ : * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร

r = สภาพการหยั่งลึกของราก

o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร

s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 เขตการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าเขตการใช้ที่ดินตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง สามารถกำหนดออกเป็น 6 เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ เขตรักษาสมดุคของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตป่าไม้

เป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ เขตป่าไม้ถาวร หรืออยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A 1B หรือ 2 พื้นที่ในเขตนี้ส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้ บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดิน หรือทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตป่าไม้สมบูรณ์ และเขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ มีเนื้อที่ 32,611 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 43.80 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) **เขตป่าไม้สมบูรณ์** (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 19,766 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 26.55 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้สมบูรณ์

2) **เขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ** (สัญลักษณ์ 1300) มีเนื้อที่ 12,844 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 17.25 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีการบุกรุก แผ้วถางพื้นที่ป่าไม้ และเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นอย่างอื่น ส่วนใหญ่เพื่อทำการเกษตร

6.2.2 เขตเกษตรกรรม

เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 5 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมขั้นดี เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ เขตประมง และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 37,132 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 49.88 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) **เขตเกษตรกรรมขั้นดี** พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตมากที่สุดในตำบล เนื่องจากมีระบบชลประทาน สามารถส่งน้ำช่วยในการปลูกพืชเพื่อทำการเกษตรนอกฤดูฝน โดยเฉพาะข้าวนาปรัง และพืชอายุสั้นได้เป็นอย่างดี และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช ส่งผลให้มีศักยภาพของที่ดินที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกในระดับสูงถึงปานกลาง มีรายละเอียดดังนี้

(1) **เขตปลูกไม้ยืนต้น** (สัญลักษณ์ 2130) มีเนื้อที่ 9 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล

2) **เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง** พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรมขั้นดี ซึ่งแบ่งออกเป็น 1 ประเภท ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตร โดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้ มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 23 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 696 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.93 ของเนื้อที่ตำบล

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 18,370 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 24.67 ของเนื้อที่ตำบล

3) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรม ที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่าง ๆ การทำ การเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึง ไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญ เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืช ในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการ อุ่มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนา ปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้ สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

- (1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 243 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.33 ของเนื้อ ที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

- (2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 32 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.04 ของ เนื้อที่ตำบล

- (3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 17,970 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 23.77 ของเนื้อที่ตำบล

- 4) เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 22 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ ตำบล เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมงได้แก่ การเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

- 5) เขตปศุสัตว์ (สัญลักษณ์ 2500) มีเนื้อที่ 41 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ ตำบล ประกอบด้วย 1 เขตรอง ได้แก่ เขตโรงเรียนเลี้ยงสัตว์ มีรายละเอียดดังนี้

- (1) เขตโรงเรียนเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2520) ปัจจุบันมีการสร้างโรงเรียนเลี้ยงสัตว์ ประเภทต่าง ๆ มีเนื้อที่ 41 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ตำบล

6.2.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

มีเนื้อที่ 3,292ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.42 ของเนื้อที่ตำบลประกอบด้วย 1 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 3,292 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 4.42 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

6.2.4 เขตแหล่งน้ำ

มีเนื้อที่ 708 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.95 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 205 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.28 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 503 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.68 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.5 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000)

มีเนื้อที่ 707 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.95 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น เหมืองแร่ ที่ทิ้งขยะ หาดทราย ไม้พุ่ม เป็นต้น

6.2.6 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000)

มีเนื้อที่ 7 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูก ป่าชุมชน

ทั้งนี้ในเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) หากมีการปรับปรุงบำรุงดิน หรือปรับโครงสร้างของพื้นที่ให้เหมาะสม เช่น ยกร่อง จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำประเภทต่าง ๆ สามารถยกระดับเป็นเขตเกษตรกรรมขั้นดีได้ เนื่องจากมีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำไว้แล้ว โดยเฉพาะระบบชลประทาน

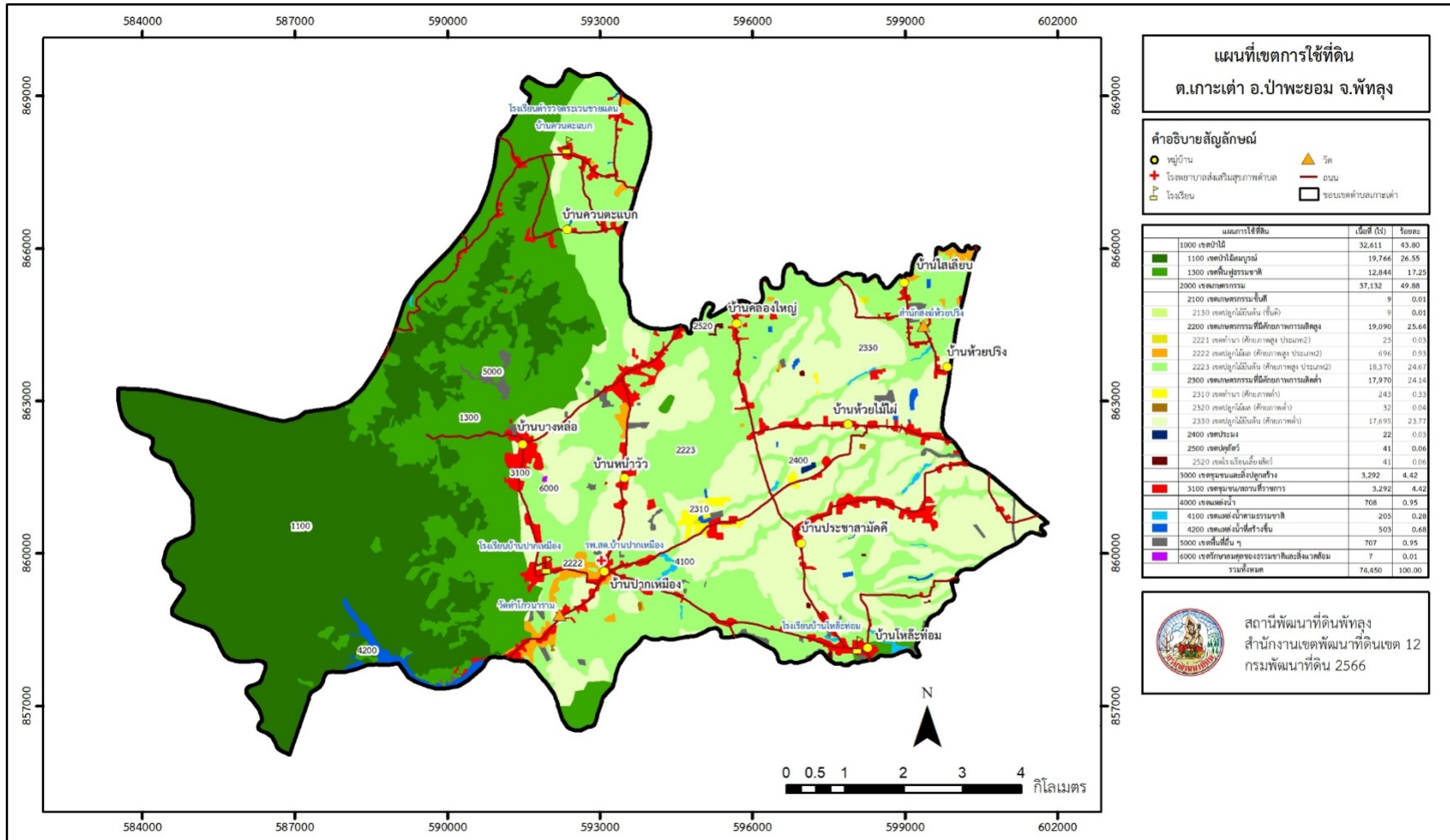
ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

แผนการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
1000 เขตป่าไม้	32,611	43.80
1100 เขตป่าไม้สมบูรณ์	19,766	26.55
1300 เขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ	12,844	17.25
2000 เขตเกษตรกรรม	37,132	49.88
2100 เขตเกษตรกรรมขั้นดี	9	0.01
2130 เขตปลูกไม้ยืนต้น (ขั้นดี)	9	0.01
2200 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง	19,090	25.64
2221 เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)	23	0.03
2222 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)	696	0.93
2223 เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท2)	18,370	24.67

แผนการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
2300 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ	17,970	24.14
2310 เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	243	0.33
2320 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	32	0.04
2330 เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	17,695	23.77
2400 เขตประมง	22	0.03
2500 เขตปศุสัตว์	41	0.06
2520 เขตโรงเรียนเลี้ยงสัตว์	41	0.06
3000 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	3,292	4.42
3100 เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	3,292	4.42
4000 เขตแหล่งน้ำ	708	0.95
4100 เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	205	0.28
4200 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	503	0.68
5000 เขตพื้นที่อื่น ๆ	707	0.95
6000 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	7	0.01
รวมทั้งหมด	74,450	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดินตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567 ถึง 2571

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลเกาะเต่า ไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเต่า เพื่อมีมติให้ความร่วมมือกับกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผนและได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินพัทลุง เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการฯตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินพัทลุง นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

- (1) พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- (2) ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมัก พด. น้ำหมักชีวภาพ
- (3) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมต์
- (4) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
- (5) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
- (6) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด

2) การชะล้างพังทลายของดิน มีแผนงาน/โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ดังนี้

- (1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

3) พื้นที่ขาดน้ำเพื่อการเกษตร มีแผนงาน/โครงการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

- (1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินการของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น

- (1) การส่งเสริมการผลิตปุ๋ยใช้เอง (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
- (2) การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ซีวีปลอดภัย (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
- (3) การถ่ายทอดความรู้พร้อมสนับสนุนปัจจัยในโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม/กรมส่งเสริมการเกษตร/กรมวิชาการเกษตร)
- (4) ยกระดับการผลิตและคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) (กรมส่งเสริมการเกษตร)
- (5) การรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์และ GAP (กรมวิชาการเกษตร)
- (6) โครงการ 76 จังหวัด 76 model (กรมวิชาการเกษตร)
- (7) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร/กรมประมง/กรมวิชาการเกษตร/กรมปศุสัตว์)
- (8) โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กรมส่งเสริมการเกษตร)

2) เขตปศุสัตว์ เขตประมง

- (1) โครงการโคเนื้อสร้างอาชีพ (กรมปศุสัตว์)
- (2) โครงการเลี้ยงไก่ไข่ เป็นอาหารกลางวันในโรงเรียนในเขตถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ (กรมปศุสัตว์)
- (3) เสริมสร้างอาชีพ และพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าประมงสู่ตลาดอย่างยั่งยืน
- (4) สนับสนุนด้านการประมงตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า (กรมประมง)
- (5) การปล่อยพันธุ์ปลาในแหล่งน้ำธรรมชาติ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
- (6) โครงการส่งเสริมอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

7.3.2 เขตแหล่งน้ำ

- (1) การก่อสร้าง ซ่อมแซมฝายน้ำล้น/ฝายชะลอน้ำ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
- (2) การขยายท่อเมนจ่ายน้ำเพื่อการเกษตร (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเต่า เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2566 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลเกาะเต่า กรมพัฒนาที่ดิน ได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลเกาะเต่าในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 3 ประการ คือ (1) การขาดน้ำ/ระบบน้ำเพื่อการผลิตทางการเกษตร (2) ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์หรือเสื่อมโทรมจากการใช้ที่ดินและ (3) การไร้กรรมสิทธิ์ที่ดิน ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีปัญหาการขาดแคลนน้ำและระบบส่งน้ำเพื่อการเกษตร พบว่าน้ำไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร โดยเฉพาะในช่วงหน้าแล้ง ต้องการให้มีการทำฝายเพื่อเก็บกักน้ำ การขุดบ่อบาดาล การขุดลอกคูระบายน้ำ ขุดลอกคลองเพราะวัชพืชขึ้นปกคลุม ทำระบบส่งน้ำให้เกษตรกรสามารถนำไปใช้ในแปลงได้ สาเหตุการขาดแคลนน้ำเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรจำเป็นต้องวางระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อเก็บกักน้ำในดินให้คงความอุดมสมบูรณ์ รวมถึงจัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอ ให้ระบบน้ำกระจายไปไม่ทั่วถึง โดยพบว่าปัญหาเรื่องน้ำเกิดขึ้นกับทุกหมู่บ้านของตำบลเกาะเต่า เป็นปัญหาด้านการเกษตรที่ต้องการให้แก้ปัญหาเป็นอันดับหนึ่ง

โดยกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลเกาะเต่าคือ การก่อสร้างสระน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร ส่วนกิจกรรมอื่นๆ ต้องขอรับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ในกรณีปัญหาดินเสื่อมโทรม เนื่องจากมีการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างต่อเนื่อง ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้ดินเสื่อมโทรมลง เกิดโรคกับพืชเช่น โรคเปลือกแห้งหรือน้ำยางตายในยางพารา ผลผลิตต่ำ การผลิตสินค้าเกษตรแบบเชิงเดี่ยวทำให้เกิดความเสี่ยงหากราคาต่อกิโลกรัมตกต่ำ

โดยกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรม คือถ่ายทอดความรู้ สนับสนุนปัจจัยในการปรับปรุงบำรุงดิน สร้างจุดเรียนรู้ที่เป็นตัวอย่างด้านการพัฒนาที่ดินให้เพิ่มมากขึ้น

ในกรณีปัญหาการไร้กรรมสิทธิ์ที่ดิน ต้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยดูแล แก้ไขปัญหาต่อไป

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย	หน่วยนับ	งบประมาณ (บาท)
1. เขตพื้นที่ทำนา เนื้อที่ 266 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน			23,100
	1. การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	0.4	ตัน	11,600
	2. ส่งเสริมการปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	80	ไร่	1,200
	3. โถกกลบตอซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุในดิน	20	ไร่	6,800
	4. พัฒนาเกษตรกรของกลุ่มเดิมเข้มแข็งส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี (ครัวไทยสู่ครัวโลก)	1	กลุ่ม	3,500
2. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 728 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน			36,450
	1. จัดหาปุ๋ยเพื่อการเกษตร (โดโลไมต์)	15	ตัน	25,500
	2. ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	30	ไร่	450
	3. พัฒนาเกษตรกรของกลุ่มเดิมเข้มแข็งส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี (ครัวไทยสู่ครัวโลก)	3	กลุ่ม	10,500
	2. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน			60,000
1. การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	50,000	กล้า	60,000	
3. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 36,065 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน			202,410
	1. จัดหาปุ๋ยเพื่อการเกษตร (โดโลไมต์)	20	ตัน	34,000
	2. ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	40	ไร่	600
	3. พัฒนาเกษตรกรของกลุ่มเดิมเข้มแข็งส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี (ครัวไทยสู่ครัวโลก)	5	กลุ่ม	17,500
	4. โครงการหมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ (Zero Waste)	1	แห่ง	63,000

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย	หน่วยนับ	งบประมาณ (บาท)
	5. ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	1	แห่ง	86,200
	6. โครงการพัฒนาระบบ e-Service ข้อมูลคุณภาพดินระดับประเทศ	37	ราย	1,110
	2. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน			60,000
	1. การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	50,000	กล้า	60,000
รวมเขตเกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน			261,960
	2. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน			120,000
	รวมแผนงาน/โครงการ			381,960

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม 1. เขตพื้นที่ทำนา เนื้อที่ 266 ไร่ 2. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 728 ไร่ 3. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 36,065 ไร่ 4. เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 41 ไร่ 5. เขตประมง เนื้อที่ 22 ไร่	การแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม พื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเพิ่มศักยภาพการผลิต 1) การส่งเสริมการผลิตปุ๋ยใช้เอง (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) 2) การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ชีวปลอดภัย (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) 3) การถ่ายทอดความรู้พร้อมสนับสนุนปัจจัยในโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม/กรมส่งเสริมการเกษตร/กรมวิชาการเกษตร) 4) ยกระดับการผลิตและคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP (กรมส่งเสริมการเกษตร) 5) การรับรองแหล่งผลิตพีชอินทรีย์และ GAP (กรมวิชาการเกษตร) 6) โครงการ 76 จังหวัด 76 model (กรมวิชาการเกษตร) 7) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร/กรมประมง/กรมวิชาการเกษตร/กรมปศุสัตว์) 8) โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กรมส่งเสริมการเกษตร) 9) โครงการโคเนื้อสร้างอาชีพ (กรมปศุสัตว์) 10) โครงการเลี้ยงไก่ไข่ เป็นอาหารกลางวันในโรงเรียนในเขตถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ (กรมปศุสัตว์) 11) เสริมสร้างอาชีพ และพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าประมงสู่ตลาดอย่างยั่งยืน 12) สนับสนุนด้านการประมงตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า (กรมประมง) 13) การปล่อยพันธุ์ปลาในแหล่งน้ำธรรมชาติ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) 14) โครงการส่งเสริมอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

ตารางที่ 7-2 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
2. เขตแหล่งน้ำ 708 ไร่	การปรับปรุงที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต 1) โครงการขยายท่อเมนจ่ายน้ำเพื่อการเกษตร (อบต.เกาะเต่า) 2) โครงการก่อสร้าง ซ่อมแซม/ปรับปรุง ฝายชะลอน้ำ/ฝายน้ำล้น (อบต.เกาะเต่า)

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุงแผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
	1. ปรับปรุงบำรุงดิน														
เขตพื้นที่ทำนา	1.1 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	0.4	0.5	0.5	0.5	0.5	2.4	11,600	14,500	14,500	14,500	14,500	69,600	พด.
เขตพื้นที่ทำนา	1.2 ส่งเสริมการปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	80	100	100	100	100	480	1,200	1,500	1,500	1,500	1,500	7,200	พด.
เขตพื้นที่ทำนา	1.3 โกลบตอซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุในดิน	ไร่	20	20	20	20	20	100	6,800	6,800	6,800	6,800	6,800	34,000	พด.
เขตทำนา/ปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น	1.4 พัฒนาเกษตรกรของกลุ่มเดิมเข้มแข็งส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี (ครัวไทยสู่ครัวโลก)	กลุ่ม	9	8	8	8	8	41	31,500	28,000	28,000	28,000	28,000	143,500	พด.
เขตปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น	1.5 จัดหาปูนเพื่อการเกษตร (โดโลไมต์)	ตัน	35	30	30	30	30	155	59,500	51,000	51,000	51,000	51,000	263,500	พด.
เขตปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น	1.6 ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	70	60	60	60	60	310	1,050	900	900	900	900	4,650	พด.
เขตปลูกไม้ยืนต้น	1.7 โครงการหมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ (Zero Waste)	แห่ง	1	1	1	1	1	5	63,000	63,000	63,000	63,000	63,000	315,000	พด.

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/ กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
เขตปลูกไม้ยืนต้น	1.8 ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	แห่ง	1	1	1	1	1	5	86,200	86,200	86,200	86,200	86,200	431,000	พด.
เขตปลูกไม้ยืนต้น	1.9 โครงการพัฒนาระบบ e-Service ข้อมูลคุณภาพดิน ระดับประเทศ	ราย	37	37	37	37	37	185	1,110	1,110	1,110	1,110	1,110	5,550	พด.
													1,274,000		
	2. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน														
เขตปลูกไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1. การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	120,000	120,000	120,000	120,000	120,000	600,000	พด.
รวมเป้าหมายดำเนินงานและงบประมาณ									381,960	373,010	373,010	373,010	373,010	1,874,000	

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2556. **แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล)**. กระทรวงมหาดไทย, กรุงเทพฯ.
- _____. 2566. **รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2565)**. แหล่งที่มา: <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>, 1 พฤษภาคม 2566.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2566. **ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565**. แหล่งที่มา: <https://ebmn.cdd.go.th/>, 1 มิถุนายน 2566.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2566. **ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565**. แหล่งที่มา: <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2566.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2566)**. แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th/>, 15 พฤษภาคม 2566.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2566. **สถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ. 2536 – 2565 (ไฟล์ข้อมูล)**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน. 2566. **แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล)**. กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2566. **แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำนวณ ไทรพิภ. 2542. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน**. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเต่า. 2566. **วิสัยทัศน์ พันธกิจ**. แหล่งที่มา: <https://kohtaolocal.go.th/content/information/3>, 1 พฤษภาคม 2566.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายสุชล แก้วเกาะสะบ้า
นายวิโรจน์ ชูช่วย

ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12
ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินพัทลุง

ผู้เรียบเรียงและจัดทำ

นายพรพรม พรหมเดชะ
นางสาวพิลาสิทธิ์ ลิ่วรุ่งเจริญ
นายอภิเชษฐ ทองสง
นางสาวสุรีย์พร นวลศรี
นางสาวภาณุพรรณ สระกอบแก้ว
นายอรรถพร บูเอียด
นางสาวนิภาพร ชูกิจ
นายกมล อินกันท์
ว่าที่ร้อยตรี วศิน สังข์หนู

ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน
นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
นักสำรวจดินชำนาญการพิเศษ
เศรษฐกรชำนาญการ
นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
นายช่างสำรวจชำนาญงาน
นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
นักวิชาการเกษตร
เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย

กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน
กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน
กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน
กลุ่มวิเคราะห์ดิน
กลุ่มสำรวจเพื่อทำแผนที่
สถานีพัฒนาที่ดินพัทลุง
สถานีพัฒนาที่ดินพัทลุง
สถานีพัฒนาที่ดินพัทลุง

